

І.А. Гнатченко
Hnatchenko, I.A.

Залучення до громадських робіт у практиці Київської обласної служби зайнятості

Involvement in Public Works in the Practice of Kyiv Oblast Employment Service

В умовах економічних перетворень та реформ ситуація на ринку праці потребує додаткових заходів, спрямованих на його стабілізацію. Громадські роботи є дійовим інструментом забезпечення тимчасової зайнятості та формою соціального захисту непрацевлаштованих громадян. Ці роботи приносять користь суспільству і є засобом розв'язання господарських проблем роботодавців і територіальних громад.

Громадські роботи як один із засобів протидії безробіттю застосовувалися в багатьох країнах і за відповідного рівня організації позитивно впливали на їх економічний і соціальний розвиток.

Організація громадських робіт – не одноразова акція, а продуманий перехідний етап, покликаний сприяти всебічній адаптації безробітного до нового трудового життя, постійної зайнятості. Люди, які хочуть працювати, мають знайти хоча б тимчасову роботу, щоб не відчувати себе непотрібними суспільству і залишеними сам на сам зі своїми проблемами.

Такі роботи є загальнодоступним видом тимчасової зайнятості, не потребують спеціальної кваліфікації і виконуються на договірній основі та добровільних засадах. Сенс такої форми соціального захисту і в тому, що рівень оплати за фактично виконану роботу не може бути меншим за встановлений законодавством. На осіб, зайнятих на громадських роботах, поширюються соціальні гарантії – право на пенсійне забезпечення, виплату допомоги з тимчасової непрацевдатності тощо. Крім того, тимчасова зайнятість дає можливість зареєстрованим безробітним в період перебування на обліку в службі зайнятості отримувати додатковий заробіток, працюючи безпосередньо у своїх населених пунктах. При цьому враховуються стан

Гнатченко Інна Анатоліївна, *начальник відділу організації надання послуг роботодавцям Київського обласного центру зайнятості (Київ)*.

Hnatchenko, Inna Anatoliivna, *Head of the Department of Organization of Services for Employers at Kyiv Oblast Employment Center (Kyiv)*.

© Гнатченко І.А., 2016

© Hnatchenko, I.A., 2016

здоров'я, вікові, професійні та інші індивідуальні особливості громадян.

Залишившись без роботи, людина іноді втрачає не тільки засоби до існування, а й бажання працювати – тривале безробіття часто відкидає людину на узбіччя життя. Тому у роботі центрів зайнятості важливе формування у безробітних мотивації до праці. Дійовою формою є тематичні семінари. Саме на них безробітних інформують про очевидні переваги їх участі у громадських та інших тимчасових роботах. Так, завдяки залученню до таких робіт:

- долаються стрес, соціальна деградація та дискваліфікація, натомість виникає відчуття повноцінної особистості соціуму, з'являється тимчасова можливість перебувати в трудовому колективі;

- виникає реальна потреба відновити трудові та професійні навички, завоювати авторитет і повагу серед колег, мати заробіток;

- розширюються перспективи подальшої постійної зайнятості.

Факт, що безробітний не цурається будь-якої роботи, спрацьовує на його користь. Зарекомендувавши себе як сумлінний працівник, громадянин може працевлаштуватися на тому ж підприємстві на постійну роботу за наявності відповідної вакансії.

Сьогодні безробіття не можна приборкати без широкомасштабного використання громадських робіт. Як свідчить практика, застосування такої форми активної зайнятості є ще й ефективним інструментом зниження соціальної напруженості в окремих регіонах та країні в цілому. Збільшенню обсягів тимчасової зайнятості непрацюючих громадян сприяють відповідні заходи місцевих органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування за участі центрів зайнятості. Це передусім регулярний розгляд на всіх рівнях стану організації оплачуваних громадських робіт, копітка щоденна робота фахівців служби зайнятості.

Виконанню сільської ради завжди потрібні працівники для благоустрою територій парків, скверів, архітектурних пам'яток, сільських кладовищ, околиць села тощо. Ситуація ускладнюється тим, що в переважній більшості місцевих громад бюджетних коштів не вистачає ні на такі

роботи, ні на оплату праці персоналу. Тому співпраця з центром зайнятості є доброю підтримкою.

Київська обласна служба зайнятості завжди займала активну позицію щодо залучення безробітних до громадських робіт шляхом розширення видів такої діяльності, кола роботодавців, і це дає наочні результати.

В області поширені громадські роботи багатьох видів, але найбільш популярні серед безробітних: благоустрій міст, селищ, зон відпочинку, інших природоохоронних та історичних об'єктів; озеленення територій, благоустрій придорожніх смуг автомобільних доріг загального користування; очищення русел річок, укріплення берегів, благоустрій пляжів; упорядкування місць поховань загиблих захисників Вітчизни, кладовищ; надання допомоги немічним, літнім, самотнім громадянам, ветеранам та інвалідам; інформування населення про порядок отримання житлових субсидій та робота з документацією.

За вісім місяців 2016 р. в Київській області в громадських та інших роботах тимчасового характеру взяли участь 6 815 осіб, з них 6 694 – безробітні. Збільшилася й частка безробітних, які брали участь у громадських та інших тимчасових роботах – з 16,8% аналогічного періоду 2015 р. до 18,1% поточного року. Майже кожен п'ятий безробітний після участі у громадських роботах працевлаштується на постійне місце роботи.

Бюджетна програма обласної служби зайнятості на 2016 р. передбачає майже 1,5 млн грн на фінансування громадських робіт, з місцевих бюджетів заплановано виділити близько 2,2 млн гривень.

Яскравим прикладом налагодження партнерських стосунків став досвід взаємодії Таращанського районного центру зайнятості з органами місцевої влади і місцевого самоврядування. Як результат – у місцевому бюджеті закладено найбільше коштів на громадські роботи – 324,2 тис. грн (в проекті бюджету передбачалося лише 168 тис. грн). Таращанська міська рада і 21 із 23 сільських рад передбачили найбільше коштів на громадські роботи у Київській області. Зокрема, міська рада передбачила у 2016 р. 50 тис. грн, Северинівська сільська рада – 42 тис. грн, Плосківська – 37 тис. грн, Лучанська – 31 тис. грн, Степківська і Велико-Березянська – по 24 тис. гривень.

Цьому передувала копітка праця фахівців центру зайнятості щодо визначення переліку осіб, для яких такі роботи є підходящими, їх професійно-кваліфікаційного складу, а також особиста діяльність директора С.М. Лоли, який відвідав кожну місцеву громаду, зустрівся з головами сільських рад, вивчав види і обсяг робіт, до яких можна залучити безробітних, та фінансові можливості кожної сільської ради, пропонував кандидатів.

У січні–серпні цього року Таращанським районним центром зайнятості вже укладено 59 договорів на виконання громадських робіт, до яких залучено 208 безробітних. Ними відпрацьовано 3 660 людиноднів, середня тривалість цих робіт – 17,6 людинодні. За цими договорами використано 123 тис. грн коштів Фонду загальнообов'яз-

кового соціального страхування України на випадок безробіття та близько 160 тис. грн коштів місцевих бюджетів.

Планування робіт та відповідних коштів проводиться напередодні кампанії з формування місцевих бюджетів на наступний рік. При цьому першочергова увага приділяється забезпеченню прогнозних фінансових видатків кожної сільської ради на організацію громадських робіт. Оскільки переважна більшість сільських голів, особливо новообраних, потребують допомоги в опануванні бюджетного процесу, марно сподіватися, що все обмежиться лише “агітсеминаром” у центрі зайнятості. При визначенні обсягів фінансування за кожною сільською, селищною чи міською радою дуже важливо підтримувати тісні контакти з фінансовим управлінням райдержадміністрації. Саме в цій установі, де відомий потенціал кожного місцевого бюджету, можливо визначити передбачувані потреби у статтях видатків.

Ураховуючи обмеженість фінансування Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття активних програм зайнятості населення, в т.ч. громадських робіт, сільські та міські ради Київщини почали організовувати такі роботи власним коштом.

Так, уже в квітні цього року Таращанському районному центру зайнятості не вистачило коштів на громадські роботи за тимчасовим кошторисом, який передбачав їх фінансування рівними частинами із місцевих бюджетів. Тому керівництво центру зайнятості прийняло рішення звернутися до сільських рад з проханням профінансувати громадські роботи з їхніх бюджетів. Зокрема, розглянувши звернення щодо часткової оплати праці учасників громадських робіт за березень 2016 р. (що початково мало фінансуватися з коштів зазначеного Фонду), сесія Северинівської сільської ради прийняла рішення про оплату цих робіт стовідсотково за рахунок свого бюджету. Наступним кроком фахівців центру зайнятості стало ініціювання змін до договору про організацію громадських робіт із сільською радою щодо їх фінансування цілком за рахунок місцевого бюджету.

Досвід співпраці Таращанського районного центру зайнятості з органами місцевого самоврядування щодо проведення громадських робіт в умовах обмеженого фінансування запозичили й Згурівський, Переяслав-Хмельницький, Тетіївський центри зайнятості. Крім внесення змін до чинних договорів із сільськими радами, вдалося укласти нові і залучити до громадських робіт більшу кількість безробітних.

Найголовніше в організації громадських робіт – це співпраця з органами місцевої влади і місцевого самоврядування на всіх рівнях, починаючи з обласної державної адміністрації і закінчуючи найбільш віддаленою сільською радою.

Стаття надійшла 18.05.2016